

Vergaderjaar 2015–2016

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 2108

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 december 2015

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de wijze waarop in de centra voor vreemdelingenbewaring uitvoering wordt gegeven aan de visuele schouw (visitatie), voorafgaand aan plaatsing in afzondering (isolatie). Sinds maart van dit jaar – het moment dat mijn ambtsvoorganger met uw Kamer over dit onderwerp sprak – wordt niet meer standaard de visuele schouw toegepast, voorafgaand aan afzondering. Dit heeft geleid tot een drastische daling van het aantal toepassingen van de visuele schouw: tijdens de periode van 25 maart tot en met september werd 21 maal de visuele schouw toegepast voorafgaand aan afzondering ter bescherming. Voorafgaand aan afzondering als straf werd de visuele schouw 4 maal toegepast. In de eerste twee kwartalen van 2015 werd ongeveer 250 keer afzondering toegepast. Omdat vóór de aanpassing van het beleid nagenoeg standaard de visuele schouw werd toegepast, voorafgaand aan afzondering, zou het aantal dus bij ongewijzigd beleid aanzienlijk hoger hebben gelegen.

De visuele schouw vindt nu nog slechts plaats als er een reëel veiligheidsrisico aanwezig wordt geacht en er geen lichter alternatief voorhanden is, zoals de bodyscan of handdetectie.

Bij brief van 20 mei 2015¹ heb ik uw Kamer, mede in reactie op een rapport van Amnesty International, uitgebreid geïnformeerd over het beleid ten aanzien van afzondering en visuele schouw tijdens vreemdelingenbewaring. In genoemde brief is uiteengezet dat visuele schouw voorafgaand aan een plaatsing in afzondering slechts in uiterste gevallen, en alleen bij afzondering als beschermende maatregel, zal worden toegepast.

De brief meldt dat « bij afzondering op grond van een strafmaatregel niet wordt gevisiteerd, noch de röntgenscan wordt toegepast ». In dergelijke gevallen wordt, indien noodzakelijk, volstaan met een metaaldetectie met een handscanner of met fouillering (onderzoek aan de kleding). Deze werkwijze verschilt van de in de Wet Terugkeer en Vreemdelingenbe-

¹ Kamerstuk 19 637, nr. 2008

waring opgenomen bepalingen, die ook gericht zijn op het slechts bij uitzondering toepassen van visuele schouw, waarbij deze terughoudendheid echter niet ten koste mag gaan van de orde en veiligheid in de inrichting voor vreemdelingenbewaring.

Het bij plaatsing in afzondering op grond van een strafmaatregel geheel en voor alle situaties uitsluiten van visuele schouw is in de praktijk in enkele gevallen een beletsel gebleken om de veiligheid van de ingesloten vreemdeling te garanderen. Niet alleen bij een beschermende maatregel blijkt visuele schouw als uiterste middel soms noodzakelijk om te voorkomen dat de veiligheid in het geding komt.

Dit betekent dat incidenteel wordt overgegaan tot visuele schouw in geval een vreemdeling tijdens bewaring op grond van een disciplinaire straf in afzondering wordt geplaatst. Dit is alleen mogelijk wanneer er een dringende en op concrete waarneming gebaseerde aanleiding is in de situatie die tot de disciplinaire straf geleid heeft en waaruit volgt dat de veiligheid van de vreemdeling zelf, andere ingeslotenen of het personeel ernstig in het geding is en waarbij veiligheidsonderzoek door middel van fouillering of de handscan onvoldoende duidelijkheid kan bieden.

Belangrijkste uitgangspunt hierbij is dat visuele schouw zo min mogelijk mag worden gebruikt en alleen in die gevallen waarin een handscan, fouillering, of de bodyscan niet voldoende uitsluitel bieden of niet kunnen worden toegepast.

Van elke plaatsing in afzondering wordt door de directeur een beschikking opgesteld. De vreemdeling wordt gehoord.

Visuele schouw is hiermee een middel dat met waarborgen omgeven is en alleen wordt toegepast als er geen andere mogelijkheden zijn om de veiligheid in vreemdelingenbewaring te handhaven.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
K.H.D.M. Dijkhoff